

KONGSBERG

Dato: 10.9.2021

Sted: Kongsberg

Kunnskapsdepartementet

Høringsinnspill: Langtidsplan for høyere utdanning og forskning

Det vises til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet om revideringen av langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2023-2032). Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) vil med dette svaret gi innspill til arbeidet med revideringen og de spørsmålene som er oppgitt.

KONGSBERG har 11.000 ansatte og kontorer i over 40 land. 80 prosent av konsernets omsetning kommer fra utenfor Norge, mens produkt- og teknologiutvikling i all hovedsak gjøres i Norge hvor nærmere 7.000 av KONGSBERGs ansatte er lokalisert. Nærmere 80 prosent av omsetningen til konsernet er knyttet til havrelatert virksomhet, og KONGSBERG leverer teknologi og løsninger fra dypeste havrom til romfart.

KONGSBERG samarbeider tett med en rekke norske forskningsinstitusjoner, og universiteter og høyskoler, og er tett integrert med om lag 2.000 små- og mellomstore underleverandører i Norge. De siste årene har KONGSBERG brukt om lag ti prosent av konsernets omsetning på forskning og utvikling, hvorav mellom en tredjedel og halvparten på utvikling og innovasjon av nye produkter og tjenester.

Siden forrige langtidsplan har det skjedd betydelige endringer i rammevilkår og krav til klimaomstilling og bærekraft, inkludert innføringen av «European Green Deal» og økt digitalisering. Bærekraft og digitalisering er helt grunnleggende premisser for all teknologi og løsninger som KONGSBERG arbeider med.

Prioriteringer av forskning og utdanning må ta utgangspunkt i verdiskapingspotensial og -muligheter i Norge. Koronapandemien har vist at internasjonale verdikjeder er sårbare, og for kritisk viktige sektorer og områder er det avgjørende å sikre domenekunnskap og produksjonskunnskap i Norge. Innenfor nøkkelsektorer er Norge avhengig av å ha komplette nasjonale verdikjeder, fra grunnforskning og anvendelse til produktutvikling, som er internasjonalt ledende.

KONGSBERG støtter de tre overordnede målene som ligger i dagens langtidsplan, og vil i tillegg gi følgende innspill til prioriteringene:

Næringsrettede prioriteringer der Norge har globale, komparative fortrinn

Langtidsplanen må videreføre de tydelige prioriteringene på de områder hvor vi har globale, komparative fortrinn. Alt relatert til havrommet, fra skipsfart til satellittovervåkning og havforvaltning, må fortsette å være høyt prioritert og koordinert kryss-sektorielt.

Norge er et lite land og de satsningsområdene som prioriteres må være spisset og samlet. Skal Norge ha fagmiljøer av fremragende kvalitet må det gjøres tydeligere prioriteringer for samlede kompetanse- og forskningsmiljøer innen eksempelvis havromsdomenet.

KONGSBERG

Innen havrom er nytt Marinteknisk senter (Ocean Space Centre) i Trondheim viktig for industrien. KONGSBERG støtter behovet for å få bygget nytt senter. Dette er sentralt for samarbeid mellom havindustri og -forskning innen akvakultur, offshore vind, grønn skipsfart og undervannsteknologi.

Styrking av trekantsamarbeidet

Den norske trekantmodellen med samarbeid forskning, industri og kunde har vært avgjørende for teknologiutvikling og utviklingen av produkter og teknologi for Norge og norske kunder, og videre internasjonalisering. I en videre styrking av dette er det viktig at det er tydelig ansvarsfordeling og prioritering mellom grunnforskning gjort av universiteter, og anvendt og næringsrettet forskning og applikasjon som gjøres av forskningsinstituttene. Trekantsamarbeidet bør trekkes mer inn i langtidsmeldingen, og det henvises til både Stortingsmelding 10 (2020-2021) «Grønnere og smartere – morgendagens maritime næring» hvor Havforskningsinstituttet er sentralt, og Stortingsmelding 10 (2020-2021) «Samarbeid for sikkerhet – Nasjonal forsvarsindustriell strategi for et høyteknologisk og fremtidsrettet forsvar» med henvisninger til Forsvarets Forskningsinstitutt.

Internasjonalt samarbeid

Samtidig som utviklingen innen flere områder er at det etableres mer nasjonale verdikjeder, er det motsatt når det gjelder utvikling av kunnskap. Det ledende arbeidet går mer på kryss av landegrensene enn noen gang som følge av digitalisering. For både tilgang og for å påvirke dette arbeidet må Norge bidra i utviklingen, og ikke bare være en bruker eller mottaker. Dette blir desto mer viktig ettersom det i økende grad blir lagt bånd på eksport av teknologi fra for eksempel USA som gjør at teknologi ikke uten videre blir tilgjengelig i samme grad som før.

Norsk industri er avhengig av internasjonalt samarbeid og internasjonale avtaler som sikrer både markedsadgang og tilgang til næringsrettede forskningsprosjekter. KONGSBERG er involvert i flere programmer gjennom Horizon 2020. I Horizon 2020-programmet «Autoship» arbeider KONGSBERG i samarbeid med SINTEF, Forskningsrådet og flere europeiske aktører med å utvikle autonome nullutslippsskip for nærskipsfart i Europa. Programmet har en ramme på om lag 200 millioner kroner. KONGSBERG støtter langtidsplanens opptrapping av samarbeid inn mot EU, og å sikre at Norge tar lederskap på programmer innen hav og andre prioriterte satsningsområder. Det er viktig at industrien trekkes mer inn i konkurransen om programmer i Horisont 2020 som norske kunnskapsmiljøer arbeider med.

Økt satsning på industriskala demonstratorer

For norsk industris eksportrettede virksomheter er den norske omsetningen i mange tilfeller i stor grad utviklings- og innovasjonsdrevet for å ta frem nye produkter og teknologier i samarbeid med forskning og kunder. Et viktig suksesskriterium er derfor at det er tilgang på tilstrekkelig store piloter på høyt nok teknologimodenhetsnivå («Technology Readiness Level»).

Flere storskala-prosjekter vil kunne øke innovasjonstakten for norsk industri. I de større pilotene vil de større og internasjonalt rettede norske industriselskapene ha små- og mellomstore virksomheter med i sine verdikjeder og bidra til å løfte hele verdikjeden på innovasjon og utvikling, og bidra til eksport og internasjonal konkurransekraft. En ytterligere styrking vil være å øke bruken av offentlige anskaffelser mot strategisk etablerte pilotprosjekter mot definerte sektorer hvor vi har globale konkurransefortrinn, eksempelvis innen hav.

Prioriterte utdanningsområder, og økt satsning på etter- og videreutdanning

Norsk industri er avhengig av tilgang på verdensledende teknologikompetanse innen programvareutvikling, IT-sikkerhet og kryptoteknologi, kybernetikk, industriproduksjon og havrelaterte fagretninger. Det er avgjørende at det holdes internasjonalt høy kvalitet i utdanning, og at det utdannes tilstrekkelig med kandidater. KONGSBERG støtter

KONGSBERG

de tydelige prioriteringene i nåværende langtidsmelding om satsning på IKT-forskning og IKT-sikkerhet, samt studieplasser innenfor teknologi og teknologi for det grønne skiftet. KONGSBERG mener at satsning på havrelaterte fagretninger bør legges til som prioritering.

Med den stadig akselererende utviklingen av teknologi og produksjonsmetoder er norsk industri avhengig av kontinuerlig kompetanseutvikling av medarbeidere. Det er behov for et betydelig løft og satsning fra høyere utdanning på livslang læring som skissert i nåværende langtidsplan. Dette må være tett integrert med bedrifters spesifikke kompetansebehov. Bedriftsintern etter- og videreutdanning, og også grunnutdanning, er et viktig tiltak.

Oppsummert er KONGSBERGs innspill til revideringen av langtidsplanen følgende:

- Videreføre prioriteringene mot sektorer hvor Norge har globale, komparative fortrinn for å sikre norsk teknologiutvikling og verdiskaping. Alt relatert til havrommet, fra skipsfart til satellittovervåkning og havforvaltning, må være høyt prioritert og koordinert kryss-sektorielt.
- Industrien bør trekkes mer inn i kunnskapsmiljøenes arbeid med å vinne konkurranseutsatte programmer og prosjekter i Horisont 2020.
- Satsningen på storskala og prioriterte piloter med høyt TRL-nivå bør økes, koblet til offentlige anskaffelser.
- Trekantsamarbeidet bør styrkes med tydelig ansvarsfordeling mellom industri, grunnforskning og anvendt forskning.
- Det må utdannes flere kandidater innen teknologifag, herunder betydelig økning innen programvareutvikling, IKT-sikkerhet og havrelaterte fag.
- Det er behov for løft og økt satsning på livslang læring. Dette må være spisset mot bedrifters spesifikke kompetansebehov, og kan i større grad løses gjennom modeller med helt eller delvis bedriftsinterne utdanninger.

KONGSBERG utdyper ytterligere på innspillene om ønskelig.

Even Aas (sign.)

Konserndirektør kommunikasjon, myndighetskontakt og bærekraft
Kongsberg Gruppen ASA